Therefore, in the conditions of inclusive education a foreign language teacher needs to have special professional skills for teaching children with special educational needs to ensure their maximum social, cognitive, speech and emotional development. The prospect of further research in the direction of the given problem is the study of teaching experience concerning teaching foreign language pupils with other disorders of psychophysical development.

References

1. Каминін І. М., Тучина Н. В. Впровадження принципів інклюзивної освіти в процес навчання англійської мови в школі // Педагогіка здоров'я : зб. наук. пр. VI Всеукр. наук.-практ. конф. / ХНПУ ім. Г. С. Сковороди ; за заг. ред. акад. І. Ф. Прокопенка. Харків : ХНПУ, 2016. С. 647–652.
2. Мєлєкєсцева Наталія Навчання іноземної мови молодших школярів із особливими освітніми потребами. URL : http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/viewFile/169119/168882
3. Миронова С. П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / Міністерство освіти і науки України. URL : https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf.

Оксана Кондратова

ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ДО ПРИРОДИ

Характерною рисою сучасного етапу суспільного розвитку є посилення експансії людства в біосфері. Зростання антропогенного тиску на природу викликає серйозні порушення у функціонування екосистем, що в свою чергу негативно позначається на умовах життя самих людей. Стає реальністю загроза розвитку сучасної екологічної ситуації за кризовим сценарієм. У цих умовах стає очевидною необхідність відмови від агресивно-споживацького ставлення до природи, перегляду панівних поглядів на природу, місце людини у світі, вироблення нових, екологічно адекватних життєвих цінностей та ідеалів, виховання покоління високоморальних і освічених людей, здатних вирішувати складні проблеми взаємовідносин людини з навколишнім середовищем.

Тривалий час екологічне виховання зводилося до природоохоронної освіти учнів. Однак, поступово в середовищі педагогічної громадськості стало складатися розуміння необхідності комплексного підходу до визначення умов цілеспрямованого виховання культури ставлення

людини до світу природи. Зміна вихідних дослідницьких установок супроводжувалася активізацією діяльності по вдосконаленню змісту і методики екологічного виховання. Особлива увага при цьому приділялася з'ясуванню взаємозв'язку розвитку ставлення до природного світу і необхідності оволодіння знаннями про різні аспекти взаємодії суспільства і природи.

Інтелектуалізація процесу навчання і виховання, посилення уваги до розвитку пізнавальної сфери дитини, до розширення її кругозору, які намітилися останнім часом у певному сенсі негативно вплинули на формування емоційної сфери учнів. Внаслідок цього у характері й поведінці дитини почали проявлятися емоційна убогість, несприйнятливість до емоційних переживань інших і надмірний для цього віку раціоналізм. Разом з тим, встановлено, що поведінка людини по ставленню до природних об'єктів залежить від того, які почуття вони викликають, з якими смисловими утвореннями особистості і як вони пов'язані, які ціннісні орієнтації, установки сформовані по відношенню до них і т.д. У найзагальнішому вигляді поведінка людини залежить від того, як вона сприймає той чи інший природний об'єкт.

У зв'язку з цим стає очевидною необхідність зміщення акцентів в екологічній освіті молодших школярів із завдання формування в учнів системи екологічних знань на проблему виховання у них культури сприйняття природних об'єктів, емоційного переживання взаємодії з ними, морального ставлення до природи [3].

Основним змістом емоційно-ціннісного ставлення до природи є потреба в емоційному переживанні процесу спілкування з природою, а також відповідні мотиви та інтереси. Це ставлення реалізується у несвідомому плані і знаходить своє втілення у почуттях задоволення-невдоволення, радості-печалі, захоплення-презирства, любові-ненависті, що виникають у процесі взаємодії з тими чи іншими природними об'єктами.

Однією з найважливіших характеристик емоційно-ціннісного ставлення до природи є те, що, ймовірно, воно є історично найбільш древнім серед усіх інших різновидів ставлення. Емоційне переживання фактів взаємодії з різними природними об'єктами притаманне деяким видам вищих тварин. Предкам людини сучасного типу це ставлення було властиве у вигляді страху перед стихіями, задоволення від реалізації потреб у їжі і даху, радості перемоги над хижаком, ворожості до конкурентів з іншого племені тощо. Продовжуючи вдосконалюватися, воно в підсумку виросло до рівня художньо-естетичного сприйняття природної дійсності (відчуття краси природи і гармонії в ній), а також етичного переживання взаємовідносин з природою (почуття обов'язку і відповідальності за збереження рівноваги в системі «людина – природа», за недопущення забруднення навколишнього середовища тощо) [1].

Незважаючи на те, що в основі формування суб'єктивного емоційно-

ціннісного ставлення до природи лежать потреби конкретного людського індивіда, ставлення людей до природного довкілля обумовлені і суспільно-історичним досвідом, який є основою найбагатшого внутрішнього світу людини. Як відомо, дії і переживання людини визначаються не безпосередніми зовнішніми впливами, але узагальненням їх проєкцій у внутрішньому світі, який представляє систему відносин людини, що визначають опосередкований характер її реакцій на вплив навколишнього світу і його зовнішня ініціативна і самостійна поведінка. Все це дозволяє охарактеризувати суб'єктивне емоційно-ціннісне ставлення людини до природи як соціокультурний феномен.

Успішне формування у молодших школярів адекватного позитивного емоційно-ціннісного ставлення до природи залежить від розв'язання таких навчально-виховних завдань:

- виховання інтересу до пізнання природи і спілкування з нею;
- виховання інтересу і здатності до емоційного переживання спілкування з природою;
- формування системи уявлень про цінності природи та складових її елементів.

Усвідомлення необхідності вирішення цих трьох завдань усіма, від кого залежить результативність роботи по формуванню культури емоційно-ціннісного ставлення до природи, є неодмінною умовою досягнення поставленої мети [2].

Однак, успіх екологічного виховання залежить не тільки від того, як учитель розуміє його мету і завдання, а й від створення необхідних умов для втілення їх у навчально виховному процесі, таких як:

- врахування вікових та психологічних особливостей сприйняття і пізнання природи школярами;
- посилення міжпредметних зв'язків;
- встановлення тісного зв'язку з життям і працею;
- застосування форм і методів здійснення навчальної діяльності, які мають високий мотиваційний потенціал;
- використання прикладів позитивного ставлення до природи вчителя, дорослих і дітей;
- забезпечення оптимального співвідношення навчальної та позакласної роботи.

Список використаних джерел

1. Глазачев С. Н. Школа радости: эколого-воспитательное наследие В. А. Сухомлинского. М., 1997. 80 с.
2. Січко І. Емоційно-ціннісне ставлення учнів початкової школи до природи. *Обрії.* 2011. № 1(32). С. 39–40.
3. Хафізова Л. М. Екологічне виховання молодших школярів. *Початкова школа*. 2009. № 3. С. 15–17.